

UITSPRAAK 22 – 156

van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden

inzake

het beroep van [naam], appellant,

tegen

de Examencommissie [X], verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 17 februari 2022 heeft verweerder aan appellant een sanctie opgelegd wegens geconstateerde fraude (plagiat) bij de ingeleverde paper voor het pre-master vak [X].

Op 22 maart 2022 heeft appellant tegen dit besluit administratief beroep bij het College ingesteld.

Op 5 april 2022 heeft verweerder contact gehad met appellant om te onderzoeken of een minnelijke schikking mogelijk was. Dit heeft niet tot een minnelijke schikking geleid.

Op 12 april 2022 heeft verweerder een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld op 18 mei 2022 tijdens een hoorzitting van een kamer uit het College. Appellant was zonder bericht van verhindering niet bij de zitting

Uitspraak
22-156
Blad 2/13

aanwezig. Namens verweerder was bij de zitting aanwezig [naam], voorzitter van de examencommissie.

Na afloop van de hoorzitting heeft verweerder op 19 mei 2022 nog een nader document toegezonden.

Hierop heeft appellant op 30 mei 2022 gereageerd.
Hierna heeft de voorzitter het onderzoek gesloten.

Overwegingen

1 – Feiten en omstandigheden

Appellant volgt een pre-master programma om toegang te krijgen tot de masteropleiding [X]. Het gaat om een programma van 15 ECTS dat twee keer per jaar wordt aangeboden. De pre-master moet binnen één jaar worden voltooid en kan volgens de informatie op de website van de Universiteit Leiden ook niet meer dan één keer worden gevolgd. Voor het vak [X] heeft appellant een paper ingeleverd dat bij de examinerator van het vak aanleiding was om bij verweerder een vermoeden van plagiaat te melden. Verweerder heeft de melding in behandeling genomen en na onderzoek van het materiaal geconcludeerd dat er sprake is van plagiaat. Verweerder heeft een aantekening gemaakt in het dossier van appellant, het paper ongeldig verklaard en appellant voor de duur van één jaar uitgesloten van de opleiding.

2 – Het standpunt van appellant

Appellant is het niet eens met de conclusie van verweerder dat sprake is van plagiaat. Hij herkent zich niet in het standpunt van verweerder dat hij teksten uit het werk van een ander heeft geknipt en geplakt of na opnieuw formuleren heeft overgenomen. Hij heeft gepoogd om zijn paper zo goed mogelijk in zijn eigen woorden uit te werken en daarbij te voldoen aan de [X]-stijl. Hij is daarbij hooguit niet altijd even consequent geweest. Hij heeft geen hele stukken geplagieerd en het betreft geen substantieel onderdeel van de paper. Appellant klaagt verder dat verweerder geen wederhoor heeft toegepast na de melding van de examinerator.

Uitspraak

22-156

Blad 3/13

3 – Het standpunt van verweerder

Verweerder wijst op het Turnitin-rapport met een 'similarityscore' van 24%, dat naar het oordeel van verweerder een onderschatting is. Er is geknipt en geplakt vanuit het werk van een ander. De kerngedachte is gekopieerd, veel tekst in het eerste deel van de paper is direct gekopieerd en in het tweede deel is veel opnieuw geformuleerd, maar duidelijk herkenbaar als het werk van een ander. Er is op ongepaste wijze tekstmateriaal van anderen gebruikt in de paper en het plagiaat maakt een substantieel onderdeel van het werk uit.

In aanvulling op de hiervoor onder 1. vermelde sanctie – die is opgelegd op basis van artikel 6.5.4 van de R&R – heeft verweerder appelland geadviseerd om de opleiding te verlaten.

Tijdens de zitting heeft verweerder nog toegelicht dat de feiten voor haar voldoende duidelijk waren, zodat besloten is geen hoorzitting te houden naar aanleiding van de melding van de examiner. Gezien de impact van de beslissing heeft verweerder besloten om in de toekomst een student wél te horen naar aanleiding van een melding van plagiaat.

4 – Relevante regelgeving

De relevante regelgeving is opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

5 – De overwegingen ten aanzien van het geschil

Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de WHW te beoordelen of het bestreden besluit al dan niet in strijd is met het recht.

In geschil is de vraag of verweerder terecht en op juiste gronden aan appelland een sanctie heeft opgelegd wegens geconstateerde plagiaat en zo ja, of de opgelegde sanctie evenredig is.

Uitspraak
22-156
Blad 4/13

Algemene overwegingen

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW is een bestraffende maatregel, die door het College zonder terughoudendheid op zijn evenredigheid kan worden getoetst, zowel wat betreft de vraag óf een student zich schuldig heeft gemaakt aan fraude, als de vraag of de opgelegde maatregel evenredig is aan de gepleegde gedraging. Uitgangspunt van het College, alsmede van de universiteit, is daarbij dat fraude in welke vorm of omvang ook, binnen een academische omgeving niet getolereerd wordt. Plagiaat is een vorm van fraude, die hoog opgenomen wordt door de universiteit. Het academisch bedrijf bestaat bij de gratie van het vertrouwen in de integriteit van de wetenschapper.

Het College heeft verder al eerder overwogen (zie de uitspraak in de zaak CBE 20-396) overwogen dat een student zelf verantwoordelijk is voor zijn werk en in dat verband van een student mag worden verlangd, dat hij ook altijd controleert of er geen sprake is van plagiaat en of alle gebruikte bronnen op de binnen de academische wereld in het algemeen of binnen zijn vakgebied in het bijzonder, gebruikelijke wijze zijn vermeld. Voor het opleggen van een sanctie wegens fraude, waaronder plagiaat, is daarom niet vereist dat een student de fraude/het plagiaat opzettelijk heeft gepleegd (zie de uitspraak in de zaak CBE 21-072). Als de fraude niet of slechts in zeer beperkte mate opzettelijk is gepleegd, dient dit te worden verdisconteerd in de aard en omvang van de op te leggen sanctie. In uitzonderlijke gevallen, zoals bijvoorbeeld het geval waarin een student zich voor de eerste keer schuldig maakt aan een lichte vorm van fraude, staat het een examinerator ongeacht wat daarover in de OER of de R&R is vermeld, steeds vrij ervoor te kiezen zijn constatering niet te melden aan de examencommissie om een sanctie op te laten leggen, maar een tentamen/ opdracht/paper alleen al vanwege de fraude als onvoldoende te beoordelen en met de student een “foeigesprek” te houden. Doel van dat pedagogische gesprek is de student te doordringen van de onjuistheid van zijn handelen, welke – ernstige – gevolgen dergelijk handelen kan hebben en hem te helpen dit soort fouten in de toekomst te voorkomen.

Vaststelling plagiaat

Het College stelt vast dat uit de stukken en de toelichting daarop tijdens de zitting is gebleken dat verweerder bij het vaststellen van het aan appellant verweten

Uitspraak
22-156
Blad 5/13

plagiaat de in de R&R voorgeschreven procedure heeft gevolgd. De paper is door twee examinatoren beoordeeld, vervolgens heeft verweerder de paper beoordeeld aan de hand van de Turnitin-rapportage en de vergelijking die is gemaakt tussen de paper van appellant en het eerdere werk van een andere student.

Het College stelt vast dat verweerder appellant niet heeft gehoord over de verdenking van plagiaat met als reden dat de feiten voor zich spraken. Verweerder heeft gelijk dat het horen van een student in geval van het vermoeden van plagiaat op grond van artikel 6.5.3 van de R&R niet verplicht is. Het niet-horen is echter in strijd met artikel 4:8, eerste lid, van de Awb (zie de uitspraak van het CBHO van 15 december 2021 in de zaak CBHO 2021/056, www.cbho.nl). Voor zover het de vaststelling van het plagiaat betreft, verbindt het College alles afwegende geen gevolgen aan het niet-horen van appellant, omdat hij hierdoor niet is benadeeld. Juridisch gezegd, zal het College artikel 6:22 van de Awb toepassen. Hiervoor is het volgende van belang.

Het College snapt dat appellant zich ook op dit punt benadeeld voelt door het niet-horen. Er heeft echter een schikkingsgesprek plaatsgevonden waar appellant zijn standpunten naar voren heeft kunnen brengen. Hij heeft dat ook kunnen doen in de procedure bij het College, zij het dat hij zelf in beroep niet is verschenen. Appellant heeft verder ook niet geconcretiseerd op welke manier hij zou zijn benadeeld door het achterwege laten van het horen door verweerder als het gaat om de vaststelling van het plagiaat. Gelet hierop en omdat de feiten van het plagiaat zoals hierna toe te lichten genoegzaam zijn vastgesteld, oordeelt het College dat appellant op dit punt niet is benadeeld door het niet-horen. Het niet-horen leidt daarom niet tot vernietiging van het besluit van verweerder. Daarmee nam het College ook de overweging van verweerder in aanmerking om in het vervolg een student wél te horen naar aanleiding van een melding van het vermoeden van plagiaat.

Het College overweegt op basis van de stukken en de uitleg daarover van verweerder tijdens de zitting, alsook op het door verweerder nog nagestuurde document en de daarop door appellant gegeven reactie dat verweerder terecht heeft vastgesteld dat er sprake is van plagiaat bij de door appellant ingeleverde paper voor het vak [X]. Appellant heeft geen overtuigende verklaring gegeven voor de overeenkomsten tussen zijn paper en het eerdere werk van een andere

Uitspraak
22-156
Blad 6/13

student, die, kort gezegd, bestaan uit het gebruik van identieke, al wat oudere, bronnen voor een zeer overeenkomstige uitwerking van dezelfde kerngedachte van het onderzoek. Dat appellant zich hierin niet herkent en naar eigen zeggen hooguit niet alles altijd even consequent in zijn eigen woorden heeft geformuleerd, is een onvoldoende weerlegging. Appellant heeft geen enkele concrete inhoudelijke verklaring geboden voor de door de verweerder concreet onderbouwde geconstateerde overeenkomsten.

Het College gaat er daarom van uit dat er sprake is van plagiaat. Vervolgens zal het College beoordelen of verweerder daarvoor aan appellant een evenredige sanctie heeft opgelegd.

Evenredigheid sanctie

Het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW moet zoals eerder opgemerkt worden aangemerkt als een bestraffende maatregel, die op evenredigheid moet worden getoetst. Aan de maatregel moeten expliciet feiten, omstandigheden en verklaringen ten grondslag te worden gelegd die de maatregel kunnen dragen (zie de uitspraak van het CBHO van 7 januari 2015 in de zaak CBHO 2014/217, www.cbho.nl).

Het College oordeelt dat verweerder haar besluit om appellant gedurende één jaar uit te sluiten van de opleiding niet op de vereiste manier heeft onderbouwd. Hiertoe is het volgende van belang.

Het besluit en het verweerschrift bevatten geen andere toelichting op de hoogte van de sanctie dan de stelling dat appellant "voldoende op de hoogte [had] moeten zijn van de plagiaatregeling" en een verwijzing naar "de ernst van de feiten". Desgevraagd heeft verweerder de hoogte van de sanctie ter zitting toegelicht.

Verweerder heeft eerst uiteengezet dat docenten meer en meer teleurgesteld raken over de naar hun oordeel over het algemeen milde bestraffing van fraude/plagiaat. Als de sanctie alleen is ongeldig verklaring van het desbetreffende werkstuk en de student moet (mag) de opdracht herkansen, levert dit alleen maar meer werk op voor de docenten. Verweerder vreest dat examinatoren in een volgend geval er voor kiezen om plagiaatkwesties zelf op te lossen en vermoedens van plagiaat niet meer melden bij verweerder. Verweerder heeft ook daarom hard willen optreden.

Uitspraak
22-156
Blad 7/13

Specifiek met betrekking tot appellant heeft verweerder op het punt van de werkdruk bij haar besluitvorming betrokken dat appellant tot twee keer toe de eerste versie van een paper niet tijdig heeft ingeleverd. Daarmee heeft hij niet alleen de kans laten lopen om zich zelf te verbeteren, maar ook toen voor extra werk voor de docenten gezorgd.

Verweerder heeft verder toegelicht dat zij in aanmerking heeft genomen dat het hier niet gaat over de reguliere masteropleiding, maar om de pre-master. Dit is voor verweerder relevant omdat men studenten die zich in de pre-master schuldig hebben gemaakt aan plagiaat niet wil toelaten tot de masteropleiding. De pre-master is volgens verweerder alleen een selectie-instrument voor de opleiding en niet bedoeld als leermoment voor de student.

Bij het opleggen van de sanctie heeft verweerder niet verdisconteerd dat, zoals haar bekend geworden tijdens het minnelijk gesprek, appellant een deeltijdstudent is, die de pre-master volgt naast zijn werk. Verweerder had dit naar eigen zeggen graag eerder geweten, omdat de melding van plagiaat consequenties zou kunnen hebben voor de maatschappelijke loopbaan van appellant. Verweerder heeft echter geen aanleiding gezien om de hoogte van de sanctie aan te passen of om in elk geval de motivering daarvan aan te vullen. Ter zitting is gebleken dat ook overigens geen persoonlijke omstandigheden zijn betrokken bij het bepalen van de hoogte van de sanctie. Verweerder kon ter zitting bijvoorbeeld niet toelichten welke vooropleiding appellant heeft op grond waarvan hij is toegelaten tot de pre-master. Zij kon zodoende niet toelichten in welke mate hij op basis daarvan bekend geacht kon en moest worden met de wetenschappelijke standaarden. Ook de precieze inrichting van de pre-master en de voorkennis van appellant voordat hij aan het vak [X] deelnam, kon verweerder niet goed toelichten. Tot slot is het effect van de hoogte van de sanctie voor appellant, zie hierna, niet meegewogen.

Het voorgaande samengevat heeft verweerder de hoogte van de sanctie in hoofdzaak gebaseerd op niet ter zake doende feiten en omstandigheden, terwijl zij wel relevante feiten en omstandigheden ten onrechte niet heeft meegewogen. Het College zal dit nader toelichten.

Uitspraak
22-156
Blad 8/13

Het College heeft begrip voor de wens van verweerder om oog te hebben voor de gevolgen die het bestrijden van plagiaat kan hebben voor docenten. Het College snapt dat het vervelend is als de werkdruk voor docenten toeneemt door extra werkzaamheden zoals het na geconstateerd plagiaat moeten realiseren van een herkansing voor een opdracht. Dit is echter in zichzelf geen omstandigheid die in een concreet geval een zware sanctie kan rechtvaardigen. Onder meer de aard en mate van het plagiaat en de omstandigheden waarin het plagiaat is gepleegd, de mate waarin het plagiaat de student is toe te rekenen, de persoonlijke omstandigheden van de betrokken student en de gevolgen van de beoogde sanctie voor het plagiaat zijn hiervoor maatgevend. Op basis van een oordeel over in elk geval deze factoren moet de hoogte van de sanctie worden bepaald. Als op basis hiervan tot een lichte sanctie in de vorm van een verplichte herkansing moet worden besloten, dan is het de taak van de betrokken docent(en) om de student in kwestie wetenschappelijk gezien 'op te voeden'. Hoe vervelend dit vanuit het perspectief van werkdruk ook kan zijn.

Dat appellant eerder eerste kansen heeft gemist, kan relevant zijn als wordt bedoeld dat appellant hierdoor kan verweten dat hij onvoldoende gebruik heeft gemaakt van leermomenten voor het voorkomen van plagiaat. Ter zitting is echter vooral het werkdrukelement benadrukt. Dit kan zoals hiervoor uiteengezet de zwaarte van de sanctie niet dragen.

Het College overweegt verder dat het pre-master programma op zijn minst óók is bedoeld om deficiënties weg te werken om te kunnen voldoen aan de vereisten voor de masterprogramma's van het [X]. Dit is een omstandigheid die verweerder naar het oordeel van het College moet laten meewegen bij het bepalen van de hoogte van de sanctie. Dit geldt ook voor de vooropleiding van de betrokken student. Dit laatste is immers relevant voor het bepalen van de mate waarin het plagiaat de student is toe te rekenen.

Wat zich in dit geval extra wreekt is dat, zoals verweerder ter zitting ook heeft erkend, appellant door de uitsluiting van de opleiding voor één jaar in feite definitief is uitgesloten van de opleiding. De pre-master moet immers in één jaar worden voltooid en kan volgens verweerder niet meer dan één keer worden gevolgd. Verweerder heeft deze verstrekkende consequentie van de sanctie voor appellant ten onrechte niet kenbaar meegewogen in haar besluitvorming over de

Uitspraak
22-156
Blad 9/13

hoogte van de sanctie. Ook de mogelijke gevolgen van de sanctie voor de maatschappelijke loopbaan van appellant heeft verweerder hierbij niet kenbaar meegewogen. Hier wreekt zich ook het niet-horen van appellant. Waar dit voor de vaststelling van het plagiaat zonder gevolgen kon blijven, is het naar het oordeel van het College onjuist dat het opleggen van de sanctie, een forse bestraffende maatregel met vergaande gevolgen, zonder wederhoor is geschied. Gelet op het voorgaande is duidelijk dat appellant hierdoor ook is benadeeld.

Conclusie

Gelet op het voorgaande zal het College het bestreden besluit vernietigen, voor zover verweerder appellant daarbij voor de duur van één jaar heeft uitgesloten van de opleiding en verweerder opdragen een nieuw besluit te nemen, met inachtneming van deze uitspraak.

Uitspraak
22-156
Blad 10/13

De beslissing

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden,

gezien artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van 17 februari 2022, voor zover appellant daarbij voor de duur van één jaar is uitgesloten van de opleiding en bepaalt dat verweerder binnen veertien dagen een nieuwe beslissing neemt met inachtneming van wat in deze uitspraak daarover overwogen is;
- III. bepaalt dat het bestreden besluit van 17 februari 2022 voor het overige in stand blijft.

Aldus vastgesteld door een kamer uit het College van beroep voor de examens, bestaande uit mr. F.M.J. den Houdijker (voorzitter), mr. C. de Groot, mr. J.H.M. Huijts, E.L. Mendez Correa BA en F.T. van Wetten (leden), in aanwezigheid van de secretaris van het College, mr. I.L. Schretlen.

mr. F.M.J. den Houdijker
voorzitter

mr. I.L. Schretlen
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op:

**Uitspraak
22-156**

Blad 11/13

Bijlage – Relevante regelgeving

In de Algemene wet bestuursrecht is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 4:8

1. Voordat een bestuursorgaan een beschikking geeft waartegen een belanghebbende die de beschikking niet heeft aangevraagd naar verwachting bedenkingen zal hebben, stelt het die belanghebbende in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien:

- a. de beschikking zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de belanghebbende betreffen, en
- b. die gegevens niet door de belanghebbende zelf ter zake zijn verstrekt.
(...).

Artikel 6:22

Een besluit waartegen bezwaar is gemaakt of beroep is ingesteld, kan, ondanks schending van een geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel, door het orgaan dat op het bezwaar of beroep beslist in stand worden gelaten indien aannemelijk is dat de belanghebbenden daardoor niet zijn benadeeld.

In de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 7.12b Taken en bevoegdheden examencommissie

(...)

2. Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. (...).

3. De examencommissie stelt regels vast over (...) het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. (...).

(...)

Uitspraak
22-156
Blad 12/13

In de Onderwijs- en Examenregeling voor de bacheloropleiding [X] inclusief pre-masters [X] en [X], de minoren [X]: [X] en [X]: [X], [X] en keuzevakken van het [X] is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 4.12 Judicia

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel, als omschreven in de Regels en Richtlijnen, is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.

In de Regels en Richtlijnen van de examencommissie van de opleidingen [X] (BSc) [X] (MSc) en [X] (MSc) van de Faculteit [X] is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 6.1 Fraude

Onder Fraude wordt verstaan ieder handelen of nalaten dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, (beroeps)houding of reflectie geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt, waaronder in ieder geval:

(...)

f. plagiaat (handelen in strijd met de Gedragscode plagiaat Universiteit Leiden

(...)

Artikel 6.5 Te treffen maatregelen naar aanleiding van plagiaat

6.5.1 Indien de examinerator plagiaat constateert in een werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht, deelt hij/zij dat zo spoedig mogelijk mee aan de voorzitter van de examencommissie door een ingevuld plagiaatformulier toe te sturen.

6.5.2 De examinerator stelt het desbetreffende werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht ter beschikking aan de examencommissie.

6.5.3 In geval van verdenking van plagiaat kan de examencommissie de examinerator, de docent, de student en anderen horen.

6.5.4 Als ordemaatregel kan de examencommissie besluiten:

a. een officiële waarschuwing te geven en op te nemen in het studentdossier;

b. het ongeldig verklaren van een werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht;

c. van de betrokken student gedurende ten hoogste één jaar geen werkstuk, paper, scriptie of onderzoeksopdracht als ten aanzien waarvan plagiaat is geconstateerd te accepteren (...);

Uitspraak
22-156
Blad 13/13

d. en/of het uitsluiten van het deelnemen aan één of meer andere tentamens voor de duur van ten hoogste één jaar, en/of het uitsluiten van het deelnemen aan tentamens en examen van één of meer door de faculteit verzorgde opleidingen voor de duur van ten hoogste één jaar. (...);
(...).